

M. f.

Geesti=ma rahwa K a l e n d e r,

ehf

Láht=Ramat 1846

aasta peale, párrast meie
Jesanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel aastal on 365 páwa.

Tallinnas,
trükkitud Lindworsi kirjabega.

Märkide selletaminne.

Noor = ku.

Essimenne werend.

Täis = ku.

Wiimne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast lõunat.

e. l. enne lõunat.

P. Pühha.

Idulo ja Wastla päwa wahhel on 7 nädal
dalat ja 2 päwa.

Der Druck dieses Kalenders, der nicht aus den Ostsee-
Provinzen ausgeführt werden darf, ist unter der Bedin-
gung erlaubt, daß die gesetzliche Zahl Exemplare der
Censur-Comität übergeben werde.

Dorpat, den 21. Juni 1845.

(L. S.)

Censor S a h m e n.

Sündinud asjade aiaarw.

Pomisest tännini	5795 aast.
Kristusse sündimisest tännini.	1846 —
Et Tallinna ülessehitari . .	627 —
Et ramarud hakkati trükkima	406 —
Pärrast Putterusse dige usso ülleswõimist	329 —
Pärrast wanna katko	189 —
Pärr. sedda, kui Toompä pölland	162 —
Pärrast sure nälja hakkatust .	151 —
Et Peterpurri liina ehitama hakkati	143 —
Et meie Ma Wenne-rigi wal- litsusse alla sai	136 —
Et suurikoli Tartus asutatati	44 —
Et ufi rõugid hakkati pannema	43 —
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa liina ärrapõlletas	34 —
Et Eesti-maal priust kulutati	29 —
Et Riia-maal priust kulutati	26 —
Et meie Keisri Herra Nikolai wallitsemas on	21 —

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Teisp.	Nääri P. Mita Jummal!	
2 Keßnäd.	Abel, Set	
3 Neljasp.	Enof	Külma
4 Rede.	Metusalem	ilmad.
5 Laupäaw.	Simeon	

Larkad hommiko:maalt. Matt. 2, 1.

6 Pühhap.	3 Kunn. Pühha.	
7 Esmasp.	Julianus	Külma
8 Teisp.	Erart	 5, 30 p. l.
9 Keßnäd.	Peatus	
10 Neljasp.	Paawli pääw.	ja
11 Rede.	Ewraim	lumme,
12 Laupäaw.	Rein	turisko.

Jesüs 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

13 Pühhap.	1 P. p. 3. K. P.	
14 Esmasp.	Robert	Selge
15 Teisp.	Tirik	 11, 1 e. l.
16 Keßnäd.	Risbert	
17 Neljasp.	Tönnikse pääw.	taewas,

18 Rede.	Uksel
19 Laupäaw.	Sara

Pulmad Rana:linnas. Joan. 2, 1.

20 Pühhap.	2 P. p. 3. K. P., Waab. Seb.	
21 Esmasp.	Neto	Lumme
22 Teisp.	Madlena	 6, 49 e. l.
23 Keßnäd.	Lotta	
24 Neljasp.	Timoteus	
25 Rede.	Paawli ümberp.	saddo.
26 Laupäaw.	Polikarpus	

Pealikust Kapernauma:linnas. Matt. 8, 1.

27 Pühhap.	3 P. p. 3. K. P.	ja põhja
28 Esmasp.	Karel	tuult.
29 Teisp.	Samuel	
30 Keßnäd.	Udelgund	 10, 51 e. l.
31 Neljasp.	An	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärast kello 8, ja lähheb loja pole tundi pärast
kello 3. Pääw on pikk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1 Rede.	Pirrita	Külmad
2 Laupääd.	Küündla pääd.	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

3 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	santid
4 Esmasp.	Weronika	ilmad.
5 Teisip.	Agata	Wahhel
6 Keßnäd.	Lora	 6, 12 e. l.
7 Neljasp.	Rikard	
8 Rede.	Salomon	felge
9 Laupääd.	Apolonia	

Külm: mehhest. Luk. 8, 4.

10 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	taewas
11 Esmasp.	Elwina	ja
12 Teisip.	Eulalia	 9, 10 p. l.
13 Keßnäd.	Penigna	
14 Neljasp.	Walentin	külm
15 Rede.	Wauistine	
16 Laupääd.	Jula	

Wimmedast tee äres. Luk. 18, 31.

17 Pühhap.	Paasto P.	1006
18 Esmasp.	Konfordia	lummesaddo.
19 Teisip.	Wastla pääd.	
20 Keßnäd.	Sim. Ap.	Tuulsed
21 Neljasp.	Tuhka pääd.	 11, 59 p. l.
22 Rede.	Peetri pääd.	ilmad.
23 Laupääd.	Mina	

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

24 Pühhap.	1 P. Paastus.	Maddise p.
25 Esmasp.	Wiktor	lummesaddo.
26 Teisip.	Nestor	
27 Keßnäd.	Palwe pääd.	
28 Neljasp.	Iustus	

16nemal selle ku päwal tõuseb päike kelle 7, tähhe loja kello 5. Pääd on 10, d 14 tundi pitk.

1 Rede.	Albinus	 4, 27 e. l.
2 Laupäädw.	Medea	

Rananea naesest. Matt. 15, 21.

3 Pühhap.	2 P. Paastus.	Tuulsed
4 Esmasp.	Adrian	ilmad,
5 Teisip.	Angelus	wahhel
6 Kesknäd.	Kotwrid	selged
7 Neljasp.	Perpetua	
8 Rede.	Siprian	 3, 36 p. l.
9 Laupäädw.	Põri päädw.	

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

10 Pühhap.	3 P. Paastus.	päwad.
11 Esmasp.	Konstantin	Tasfane
12 Teisip.	Krefor	ja
13 Kesknäd.	Ernst	walkne
14 Neljasp.	Sakarias	ilm.
15 Rede.	Longinus	 7, 29 e. l.
16 Laupäädw.	Aleksander	

5000 mehhe sõdumissest. Joan. 6, 1.

17 Pühhap.	4 P. Paastus.	Õsel
18 Esmasp.	Kabriel	külmata.
19 Teisip.	Josep	Tormised
20 Kesknäd.	Olga	ilmad.
21 Neljasp.	Pent	
22 Rede.	Kawael	 6, 49 p. l.
23 Laupäädw.	Tiits	

Jesús kiwwidega wiisatud. Joan. 8, 46.

24 Pühhap.	5 P. Paastus.	Sulla ilm.
25 Esmasp.	Paast. Mar. p.	Lummesaddo
26 Teisip.	Emanuel	ja niisked
27 Kesknäd.	Kustaw	ilmad.
28 Neljasp.	Kideon	
29 Rede.	Wilipina	 7, 33 p. l.
30 Laupäädw.	Adonius	

Kristusse sisse: sõdumissest. Matt. 21, 1.

31 Pühhap. | 6 P. Paastus.

Ionemal selle fu päwal tõuseb päike kello 6,
lähheb loja kello 6. Päädw on 12, ja õ 12 tundi pikk.

Aprillis. Jüri: ehk Mahla: ku.

1 Esmasp.	Karjal. pääw.	Head
2 Teisp.	Paulina	kewwadised
3 Keßnäd.	Werdinand	ilmad,
4 Neljasp.	Suur. Neljas p.	
5 Rede.	Suur Rede.	 10, 3 p. l.
6 Laupäaw.	Kõlestin	

Kristnuse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.		
7 Pühhap.	Essim. P.	wahhel
8 Esmasp.	Teine P.	tormised.
9 Teisp.	Kolmas P.	Ü külmad
10 Keßnäd.	Esekiel	
11 Neljasp.	Leo	
12 Rede.	Julius	 6, 27 p. l.
13 Laupäaw.	Justinus	

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19.		
14 Pühhap.	1. P. p. üll. P., Künni pääw.	
15 Esmasp.	Olimpia	ja
16 Teisp.	Karistus	pääwapaistised
17 Keßnäd.	Rudolw	ilmad.

Sel kuul on 30 päwa.

18 Neljasp.	Walerian	Kanged
19 Rede.	Simon	
20 Laupäaw.	Jakobina	

Heast karjatsest. Joan. 10, 12.		
21 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	 1, 30 p. l.
22 Esmasp.	Kajus	
23 Teisp.	Jüri pääw.	tormid,
24 Keßnäd.	Albert	
25 Neljasp.	Markuse pääw.	wahhel
26 Rede.	Esekiel	
27 Laupäaw.	Anastasius	wihmane

Ürrikesse aia pärrast. Joan. 16, 16.		
28 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	ilm.
29 Esmasp.	Reimund	 7, 44 e. l.
30 Teisp.	Erastus	

12nemat selle ku päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 4, ning lähheb loja pool tundi pärrast kello 7. Pääw on pilt 15, ja õ 9 tundi.

1 Keßnäd.	Bolbri pädw.	Sojad
2 Neljasp.	Sigismund	ilmad.
3 Rede.	† Leidmine.	
4 Laupädw.	Wlorian	

Kristuse ärraminneisest. Joan. 16, 5.		
5 Pühhap.	4 P. p. üll. P.	Wihma.
6 Esmasp.	Susanna	 3, 5 e. l.
7 Teisip.	Ulrika	
8 Keßnäd.	Tanislauß	
9 Neljasp.	Niggulas	Ilm
10 Rede.	Kordian	
11 Laupädw.	Ponkratius	lähhäb

Sigest pällumiseest. Joan. 16, 23.		
12 Pühhap.	5 P. p. üll. P.	iggapädw
13 Esmasp.	Serwatus	 6, 23 e. l.
14 Teisip.	Kristiaan	
15 Keßnäd.	Sohwi	sejemaks.
16 Neljasp.	Suur † pädw.	Wägga
17 Rede.	Anton	
18 Laupädw.	Eriß	tunne.

Rõmußtajast Waimust. Joan. 15, 26.		
19 Pühhap.	6 P. p. üll. P.	Pilwne
20 Esmasp.	Ernestina	taewas
21 Teisip.	Pontufine	 7, 8 e. l.
22 Keßnäd.	Mili	
23 Neljasp.	Tesiderius	ja
24 Rede.	Ester	wihma.
25 Laupädw.	Urbanus	

Pühast Waimust. Joan. 14, 23.		
26 Pühhap.	Nelli Pühhi.	Ilm
27 Esmasp.	Teine Pühha.	lähhäb
28 Teisip.	Kolmas Pühha.	 5, 14 p. l.
29 Keßnäd.	Mart	
30 Neljasp.	Wikand	selgeks.
31 Rede.	Petronella	

8mal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pärrast
kello 8. Pädw on pitk 17, agga ö 7 tundi.

1 Laupääw.	Korsalk	Sojad
Kristus ja Nikodemus. Joan. 3, 1.		
2 Pühhap.	3 aino Jum. P.	ilmad.
3 Esmasp.	Emma	
4 Teisip.	Tarius	 8, 16 e. l.
5 Keßnäd.	Poniwastus	
6 Neljasp.	Artemius	Mürrista
7 Rede.	Eufretsia	minne
8 Laupääw.	Medardus	

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19.

9 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	Pitkem p.
10 Esmasp.	Hans	wähhendab
11 Teisip.	Parnabas	 7, 26 p. l.
12 Keßnäd.	Pasilides	
13 Neljasp.	Tobias	soja.
14 Rede.	Walerius	
15 Laupääw.	Widi pääw.	Siis

Surest õhto; sõma; aiast. Luk. 14, 16.

16 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	tullewad
17 Esmasp.	Nikander	head

18 Teisip.	Homerus	wilja kas;
19 Keßnäd.	Kerwasius	 11, 2 p. l.
20 Neljasp.	Wlorentin	
21 Rede.	Rael	watajad
22 Laupääw.	Karolina	ilmad,

Raddunud lambast. Luk. 15, 1.

23 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	Wägga
24 Esmasp.	Jani pääw.	
25 Teisip.	Webronia	passawad
26 Keßnäd.	Jeremias	
27 Neljasp.	Eadislauis	 0, 49 e. l.
28 Rede.	Josua	
29 Laupääw.	Peetri Pawli p.	pääwad.

Olge armolissed. Luk. 6, 36.

30 Pühhap. | 4 P. p. 3. a. J. P. |

ionemal selle ku päwal tõuseb päike 3 we:
rendit pärrast kello 2, ning lähheb soja üks we:
rend pärrast kello 9. Pääw on piik 18 ning üks
pool tundi, agga õ pool kuet tundi.

Julius.

Heina - ku.

1 Esmasp.	Teobald	Ilka
2 Teisip.	H. Mar. pääw.	sojad
3 Keſſnäd.	Kornelius	 3, 2 p. l.
4 Neljasp.	Ulrik	
5 Rede.	Anselm	pääwad.
6 Laupääw.	Hektor	

Rohkest kallafagist. Luk. 5, 1.

7 Pühhap.	5 P. p. 3. a. J. P.	Ranged
8 Esmasp.	Kilian	mürrista
9 Teisip.	Kirillus	mised
10 Keſſnäd.	7 Wenda.	ja
11 Neljasp.	Eleonora	 9, 41 e. l.
12 Rede.	Hindrik	
13 Laupääw.	Marreta pääw.	wihma.

Wariferide õigusfest. Matt. 5, 20.

14 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P.	
15 Esmasp.	Alp. jagg.	Selged
16 Teisip.	August	pallawad
17 Keſſnäd.	Aleksius	
18 Neljasp.	Rosina	ilmad.

Eel kuul on 31 päwa.

19 Rede.	Wriderika	 0, 41 e. l.
20 Laupääw.	Elias	

4000 Mehhe sõdmissfest. Mark. 8, 1.

21 Pühhap.	7 P. p. 3. a. J. P.	Wägga
22 Esmasp.	Maria Magd.	kuu.
23 Teisip.	Oskar	
24 Keſſnäd.	Kristina	Mürrista:
25 Neljasp.	Jakobi pääw.	
26 Rede.	Anno	 7, 41 e. l.
27 Laupääw.	Marta	

Wasse: prohwetidest. Matt. 7, 15.

28 Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	mised
29 Esmasp.	Olowi pääw.	
30 Teisip.	Kermanus	wihmaga.
31 Keſſnäd.	Kristwrid	

12nemat selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
pärast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pär-
rast kello 8. Pääw on pitk 17, agga 6 7 tundi.

1 Neljasp.	Peetri wang.	
2 Rede.	Annibal	 0, 30 e. l.
3 Laupääd.	Eleasar	

Illekohtusest maia piddajast. Luf. 16, 1.

4 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	Wahhel
5 Esmasp.	Oswald	felge
6 Teisip.	Eugenius	taewas,
7 Keskend.	Edrno	
8 Neljasp.	Kerhard	
9 Rede.	Romanus	 1, 12 e. l.
10 Laupääd.	Lauritse pääd.	

Jerusalemma linna ärrarikmisest. Luf. 19, 41.

11 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	wahhel
12 Esmasp.	Klara	tuulised
13 Teisip.	Hildebert	wihmased
14 Keskend.	Klementine	ilmad.
15 Neljasp.	Ruffi Mar. p.	
16 Rede.	Izaak	 11, 57 e. l.
17 Laupääd.	Willibald	

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

18 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	Head
19 Esmasp.	Sebald	leikusse
20 Teisip.	Pernard	ilmad.
21 Keskend.	Rut	
22 Neljasp.	Willipert	
23 Rede.	Sakeus	 2, 55 p. l.
24 Laupääd.	Pärtli pääd.	

Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31.

25 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	Misled
26 Esmasp.	Ireneus	ja
27 Teisip.	Kebhard	tuulised
28 Keskend.	Augustinus	päwad.
29 Neljasp.	Joann. huff.	
30 Rede.	Benjamin	 1, 20 p. l.
31 Laupääd.	Rebekka	

14nemal selle fu päwal tõuseb päike 3 werend
dit pärrast kello 4, ning lähheb loja werend pärr.
kello 7. Pääd on pikk 14 ning üks pool, agga
õ pool kümme tundi.

September. Süggise = ehk Mihkli = ku.

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

1 Pühhap.	13 P.p.3.a.J.P.	Heitlik
2 Esmasp.	Eisa	ilm.
3 Teisp.	Reinard	Selge taes
4 Keßnäd.	Kai	was ja
5 Neljasp.	Moses	
6 Rede.	Magnus	
7 Laupäaw.	Regina	

Rünnest piddali = többisest. Luf. 17, 11.

8 Pühhap.	14 P.p.3.a.J.P.	5, 12 p. l.
9 Esmasp.	Mar. sünd. p.	fuiwad
10 Teisp.	Pruno	ilmad.
11 Keßnäd.	Pöri päaw.	Uddune.
12 Neljasp.	Sirus	Willud
13 Rede.	Amatus	ödd.
14 Laupäaw.	† üllendamine.	

Mammonast. Matt. 6, 24.

15 Pühhap.	15 P.p.3.a.J.P.	
16 Esmasp.	Leontina	9, 5 e. l.
17 Teisp.	Josepina	

Sel kuul on 30 päwa.

18 Keßnäd.	Kotlob	Umbne
19 Neljasp.	Werner	ja
20 Rede.	Wausta	wihmane
21 Laupäaw.	Matteuse päaw.	ilm.

Raini: liina surnust. Luf. 7, 11.

22 Pühhap.	16 P.p.3.a.J.P.	Selge
23 Esmasp.	Dsea	0, 12 e. l.
24 Teisp.	Joan. sam.	taewas
25 Keßnäd.	Alewas	ja
26 Neljasp.	Harald	tuult.
27 Rede.	Udolv	
28 Laupäaw.	Wentzel	

Wee: többisest. Luf. 14, 1.

29 Pühhap.	17 P.p.3.a.J.P.	
30 Esmasp.	Mihkli päaw.	5, 46 e. l.

12nemal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ning lähheb loja kello 6. Päaw on pikk 12, ning 6 ka 12 tundi.

Oktober.

Wina- ehk Noja-fu.

1 Teisip.	Wolmar	Niisked
2 Keßnäd.	Woldemar	ilmad ja
3 Neljasp.	Jairus	fülmad
4 Rede.	Prants	ödd.
5 Laupäaw.	Wridebert	

Suremaft käsust. Matt. 22, 34.

6 Pühhap.	18 P.p.3.a.J.P.	Teikusse P.
7 Esmasp.	Malo	
8 Teisip.	Tomasia	9,22 e.l.
9 Keßnäd.	Zionisius	
10 Neljasp.	Melkior	Pilwne
11 Rede.	Purfart	taewas
12 Laupäaw.	Walwrid	

Alwatud inimessfest. Matt. 9, 1.

13 Pühhap.	19 P.p.3.a.J.P.	ja
14 Esmasp.	Kalikstus	niiske
15 Teisip.	Heddo	4, 48 p.l.
16 Keßnäd.	Kallus	
17 Neljasp.	Leonhard	ilm.

Sel kuul on 31 päwa.

18 Rede.	Lukasfe päaw.	Selged
19 Laupäaw.	Eutsius	
Pulma rifest. Matt. 22, 1.		
20 Pühhap.	20 P.p.3.a.J.P. (Lutter. õige usfo üll. P.)	fülmad
21 Esmasp.	Ursel	
22 Teisip.	Kordula	10,50 e.l.
23 Keßnäd.	Sewerin	
24 Neljasp.	Salome	ilmad,
25 Rede.	Krispin	
26 Laupäaw.	Umandus	

Runningamehhe poiaft. Joan. 4, 47.

27 Pühhap.	21 P.p.3.a.J.P.	ei mitte
28 Esmasp.	Simon Judas	pitkalt.
29 Teisip.	Engelhard	
30 Keßnäd.	Upsalon	1, 22 e.l.
31 Neljasp.	Wolfgang	

16nemal selle fu päwal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 7, ning lähheb loja pole tundi pä-
rast kello 5. Päaw on pikk 9, 8 15 tundi.

November.

Talwe = Ku.

1 Rede.	Pühade pääw.	Selge
2 Laupääw.	Hingede pääw.	

Rawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

3 Pühhap.	22 P.p.3.a.J. P.	taewas ja
4 Esmasp.	Otto	külm ilm.
5 Teisp.	Plandina	
6 Keßnäd.	Käspär	 0, 48 e. l.
7 Neljasp.	Valtasar	
8 Rede.	Klaudius	Se järrel
9 Laupääw.	Joobst	

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

10 Pühhap.	23 P.p.3.a.J. P., Mart. Lutter	sulla.
11 Esmasp.	Martin Piisk.	
12 Teisp.	Jonas	Selge taew
13 Keßnäd.	Arkadius	
14 Neljasp.	Pridrif	 0, 38 e. l.
15 Rede.	Leopold	
16 Laupääw.	Ditomar	was ja

Sel kuul on 30 päwa.

Jairi Lütrest. Matt. 9, 18.

17 Pühhap.	24 P.p.3.a.J. P.	lumme:
18 Esmasp.	Kelasius	saddo.
19 Teisp.	Elisbet	Külm
20 Keßnäd.	Amos	 0, 35 e. l.
21 Neljasp.	Maria ohw.	
22 Rede.	Sesilia	lähhab
23 Laupääw.	Klement	

Hirmsast ärrakautamisse: tööst. Matt. 24, 15.

24 Pühhap.	25 P.p.3.a.J. P., Surnutte mällestusse Pühha.	langemaks.
25 Esmasp.	Kadrina pääw.	
26 Teisp.	Konrad	Lumme
27 Keßnäd.	Jetta	 10, 55 p. l.
28 Neljasp.	Künter	
29 Rede.	Ewart	saddo.
30 Laupääw.	Andresse pääw.	

gmal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 8, ning lähheb loja pole tundi pärrast kello 3. Pääw on pitk 7, agga d 17 tundi.

Kristusse süüsi: sündimiseft. Matt. 21, 1.

1 Pühhap.	1 Kr. tull. P.	Selge
2 Esmasp.	Kandidus	taewas,
3 Teisip.	Tala	lange
4 Keßnäd.	Parbo	külm
5 Neljasp.	Sabina	
6 Rede.	Niggola pääw.	2, 22 p. l.
7 Laupääw.	Antonia	

Lähhed enne wimist pääwa. Luk. 21, 25.

8 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	Mar. sam.
9 Esmasp.	Judit	jääb
10 Teisip.	Lühhem pääw.	pitkalt.
11 Keßnäd.	Eliso	Tuislo.
12 Neljasp.	Ottilia	
13 Rede.	Eutisia	8, 15 e. l.
14 Laupääw.	Nikasilus	

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.

15 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	Pilwene
16 Esmasp.	Albina	

17 Teisip.	Janatius	
18 Keßnäd.	Kristow	taewas
19 Neljasp.	Lot	
20 Rede.	Abraam	4, 21 p. l.
21 Laupääw.	Toma pääw.	

Joannesse tunnistuseseft. Joan. 1, 19.

22 Pühhap.	4 Kr. tull. P.	
23 Esmasp.	Jagobert	annab
24 Teisip.	Adam. Ewa	
25 Keßnäd.	Joulo	paljo
26 Neljasp.	Teine Pühha.	
27 Rede.	Kolmas Pühha.	8, 15 p. l.
28 Laupääw.	Süta laste p.	

Jumetis pannemiseft. Luk. 2, 33.

29 Pühhap.	P. p. Joulo.	
30 Esmasp.	Tawet	lund.
31 Teisip.	Silwester	

ionemal selle ku päwal tõuseb päike werend pärrast kello 9, ja lähheb loja 3 werendit pärrast kello 2. Pääw on pikk 5 ja üks pool tundi, 5 18 ja üks pool tundi.

Aasta muutmissed.

Kewwade hakkab 9. Paasto-ku päwal, kello 1, 16 minuti e. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Sui hakkab 9mal Jani-ku päwal, kello 10, 1 minuti p. l. Siis on meil keigepitkem päaw.

Süggise hakkab 11mal Mihkli-ku päwal, kello 0, 3 minuti p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Talwe hakkab 10mal Joulo-ku päwal, kello 5, 43 minuti e. l. Siis on meil keigelühhem päaw.

Päwa-warjutamissed.

Sel aastal Päike warjutakse kaks kord, agga Ku-warjutamist ei ole koggoni, ja needssinnatsed kaks Päwa-warjutamissed on ka meie maal möllemad näggematta.

Esimesenne Päwa-warjutaminne on 13. Jürriku päwal, kello 6 pärrast lounat.

Teine Päwa-warjutaminne on 8. Wina-ku päwal, kello 9 enne lounat.

Kronopühhad,

mis ue kirriko seadusse järrele ka Ma kirri:
kutes tulleswad piddada:

- 1) Jürriku 17mal päwal. Esesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wenne rigi aujärje pärris pärria sündimisse päaw.
- 2) Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna nimme päaw.
- 3) Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja kõiige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse päaw.
- 4) Heinaku 1sel päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna sündimise päaw.
- 5) Keikusseku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Lemma Abbi kasa kronimisse päaw.
- 6) Keikusseku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme päaw.
- 7) Talweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse päaw.
- 8) Jouloku 6mal päwal. Meie sure Keisri Herra Nikolai Pawlowitsi nimme päaw.

Needssinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui Paasto jutluse päwad.

Keisri Herra Suggoselts.

Nikolai I. Wenne; Rigi Ülemwallitseja ja Keiser, sünd 25. Junil 1796. — 50 aastat.
Aleksandra Weodorowna, Keisri Proua, sünd. 1. Julil. 1798. — 48 aastat.

Nende lapsed. Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Wenne; Rigi aujärje pärria, Tsesarewits, sündind 17. April 1818. — 28 aastat, ja temnia Proua Tsesarewna Maria Aleksandrowna, sünd. 27. Julil 1824. — 22 aastat.

Nende lapsed:

- Aleksandra Aleksandrowna, s. 18. Aug. 1842.
Nikolai Aleksandrowits, s. 8. Sptbr. 1843.
Aleksander Aleksandrowits, s. 26. Kün-
laku päwal 1845.
- 2) Konstantin Nikolajewits, s. 9. Sptbr. 1827.
 - 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Jul. 1831.
 - 4) Mihhail Nikolajewits, sünd. 13. Okt. 1832.
- Suurwürsti printsessid:
- 5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819, laulatati 2. Julil 1839 Leugtenbergi Prints, Maksimiliani prouaks.

Nende lapsed:

Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Okto-
bri-ku päwal 1841.

Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Juli-
ku päwal 1843.

Eugenia Maksimilianowna, s. 20. Mrt. 1845.

- 6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822.
- Keisri Herra wend.

Suurwürst Mihhail Pawlowits, sünd.
28. Jan. 1798. — 48 aastat.

Temnia Proua: Helena Pawlowna, sünd.
28. Tetsem. 1806. — 40 aastat.

Nende lapsed:

Suurwürsti printsessid:

- 1) Maria Mihhailowna, s. 25. Webr. 1825.
- 2) Katarina Mihhailowna, s. 16. Aug. 1827.

Keisri Herra wed.

Maria Pawlowna, sündind 4mal Webruaril
1786, laulatati 3. Aug. 1804 Weimari
Ma Wallitseja Karl Wridriki prouaks.
Anna Pawlowna, sündind 7. Jan. 1795,
laulatati 21. Webr. 1816 Hollandi Ma
Kunninga Willemi II. prouaks.

Teadaandmine,

mil ramato-postid tullevad ja lähevad.

Ria ja Peterpurri liina postid tullevad neljapäev ja pühapäev. Ramatud, mis Ria ja Peterpurri postiga ärrasadetakse, woetakse teisipäev ja rede pärast lõunat kello 3mest kello 7ni wasto.

Hapsalo post tulleb esmaspäeval. Ramatud senna liina woetakse teisipäev pärast lõunat kello 3mest kello 7ni wasto.

Ramatud rahhaga ja pakid igga kotta Wenne rigi sees, woetakse teisipäev ja rede enne lõunat kello 9sast kello 12ni wasto.

Ramatute eest, mis kõige Wenne:ma rigi kubbermangudesse, nenda kui ka Eesti:ma kubbermangusse, läkitakse, makseta igga lodi eest 10 koppikat hõbbemat. — Pakkide eest jääb wanna hind.

Teadaandmine, mil, ja kus lada- piddamist on.

1. Eesti:ma Kubbermangus.

Tallinnas: 1) Suur saksalaat 20ma Junist, ku otsani. 2) Mihkli-ku 26, 27. ja 28mal päeval petakse weiste ja hobbose lata.

Rakwerres: 1) Nääri-ku 27mal ja 28mal p. 2) Jani ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli päeval.

Vaides: 1) Kõundla-ku 3mal päeval. 2) Jani-ku 25mal päeval. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päeval.

Haapsalus: 1) Nääri-ku 10mal ja 11mal päeval. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal p.

Valdiskis: 1) Kõundla-ku 2set ja 3mal päeval. 2) Mihkli-ku 21mal ja 22mal päeval.

Lihholas: 1) Esmaspäeval enne Wastla päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päeval.

Raplas: 1) esimesel redel pärast Mihklit. 2) kolmandamal redel pärast Nääri päwa.

Rebaste mõisas 1) Mihkli päeval, ja veel 2 päwa. 2) Einna mõmisse laat Jõuloku 19mal ja 20mal päeval.

Märjama kirrifo jures, kolmandamal Kris-
tuse tullemise pühhal.

Ortikal: Nääri-ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõeleytmes: nädal pärast Mihkli päwa.

Jõhwis: Mihkli-ku 24mal p. ja weel 2 päwa.

Keila kirrifo jures Mihkli päwal ja weel 2 päwa.

Kollowerres: Nääri-ku 17mal ja 18mal p.,
ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.

Kubbermango kohto kässo järrele ei pea ennam
lubba ollema, ei laupäwal egga pühha-
päwal lata piddada, waid pääw pärast
pühhapäwa.

2. Lihwlandi-ma kubbermangus.

Tarto liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab
pääw pärast 3 Kunninga päwa, petakse
kolm nädalat. 2) Peetri-laad, 29mal
Junil. 3) 8mal Mihkli-ku p. 4) Mihkli-
laat 29mal Mihkli-ku päwal.

Perno liinas: 1) 20mal Heina-ku p. hakkab
saksa laat; petakse 3 nädalat. 2) Weiste ja
hobbose laat esmaspäwal ja teisipäwal enne
Mihkli p. Kolmas laat petakse esmaspä-
wal ja teisipäwal pärast 3. Kr. tull. P.

Willandi liinas: 1) Saksa laat 2sel Kün-
dla-ku p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mihkli-
laat 24mal Mihkli-ku päwal.

Kurresare liinas: 1) 6mal Künsla-kuul hak-
kab suur saksa laat; petakse kümme päwa.
2) 1sel Wina-ku päwal ja weel 3 päwa.

Werro liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal
Mihkli-ku p. 3) 22mal Künndla-ku p. suur
saksa laat 8 päwa. 4) 10mal Talwe-ku p.

Walga liinas: 1) Saksa laat, hakkab
2sel Künndla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani
päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mih-
kli-ku päwal. 4) Mardi-päwa laat.

Wastseliinas Mihkli päwal.

Abja mõisas, Mihkli-ku 2sel ja 3mal päwal.

Antso mõisas, Mihkli-ku 14mal päwal.

Audro mõisas, 17mal ja 18mal Mihkli-ku p.

Helme mõisas, 15mal Veikuse-ku päwal.

Rão mõisas, 10mal Porri-ku päwal.

Rantso mõisas, 30mal Rukki-ku päwal.

Rastna mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal.

Rillingi mõis., 1sel, 2sel ja 3mal Mihkli-ku p.

Kirrepeäl, 17mal Mihkli-ku päwal.
Koorte mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal.
Wastemõisas, Oktobri-ku 2sil ja 3mal päwal.
Kosse mõisas, 24mal Rukki-ku päwal.
Lustiwerre mõisas, 15mal Porri-ku päwal.
Mõnniste mõisas, 10mal Mihkli-ku päwal.
Moisekaste mõis., 10mal Leikuse-ku päwal.
Mustwees, Mardi päwal.
Oldre mõis., 10mal ja 11mal Mihkli-ku p.
Põltsamaal, 17mal Mihkli-ku päwal.
Põrawerre mõis., 13mal Mihkli-ku päwal.
Räppinas, 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.
Kõssi mõis., 24mal Leikuse-ku päwal.
Rõuge mõis., 8mal Mihkli-ku päwal.
Genno mõisas, 21mal Mihkli-ku päwal.
Tärwaste mõisas, Peetri päwal.
Weski mõisas, 15mal Porri-ku päwal.

L u g g e m i s e d.

I.

Seitse leiva-korwi, mis ial tühjaks
ei lähha.

Meie Issand Jesus oli nelli tuh-
hat innimest sõõtnud seitse leiwaga, ja
kui nende kõhhud täis said, korjati kofko
sedda, mis üllejäänud neist pallokestist, seitse
korwi täit. Nenda sawad ka seitse teised
korwid teie heaks, maia-issad ja emmad,
ja festwad teile, kui ial agga tahhate, toi-
dusseks, mis ei lõppe mitte otsa.

1. Esimenne neist on: armastus
Jummalale sanna wasto. Kui Jum-
mala pühha sanna teie melest maggusaks
hinge toidusseks on sanud teie ello tee peäl,
siis se armastus Jummalale sanna wasto

on se õnnistud leiva-form, mis ei sa ei ellades mitte tühja. — Kui Õnnisteggia olli omma pühha sanna läbbi Simona Peetrusse laewa pühhittenud ja Simonale õõlnud: „Soua senna süggawa koha!“ siis sai Simona meel Jssanda sanna parrast koha rõõmsaks, ja kindlat lotust täis ta ütles: „Sinno sanna peäle tahhan ma nota sisse lasta.“ — Sesamma Peetrus, kes enne kaebas, et olli keige se õ tōd teinud, ja sest ühtegi sanud, se wōttis nüüd armastussega Jssanda sanna kuulda, ja sai sel wiisil ni sure hulga kalla kätte, et kaht laewa neist sai täidetud. — Misuggune ehk selle sarnane õnnis luggu saab igga poolt ka teie ossaks, armsad marahwas, siis kui Jummal sanna on asset wōtnud teie maiades, ja kui hoiate armastasse melega selle pole. Siis ollete ennes, teie ühhe hallika ülesleidnud, mis hinge jahhutab ja mis ei kuiwa mitte ärra. Kui harrite armastusse waimoga omma hinge

Jummal sanna läbbi, siis kannab helde Jssa ka hoost teie ihho eest. Eks se ei sunni selle pühha kirja maenitsussega ühte, mis hüab: „Roudke esite Jummal riki ja temma õigust, siis sedda keik peab teile peälegi antama.“ — On wast, armastus, sest Jummal sanna wasto, teie mõtted ja iggatssemised taewa pole pōõrdud, siis taewane Jssa aitab teid ka Ma peäl.

2. Ust, ehk se kindel lotus, misga inimenne keiges ommas waewas. Jesus, sest abbi otah, se on teine leiva-form, mis Jummalast saab õnnistatud, ja mis ei sa ei ellades mitte tühja. Nelli tuhhat inimest tōtwad Jesusse jure liggidalt ja kauselt. Et saaksid ühtepuhko temma lōbbusaid jutlusse sanna kuulda, seiswad nemmad liggi kolm päwa sõmata temma ümber. Parrast kui kaskis rahwast mahhais, tuda Ma peäle, wōttis wiisiste wiimne hing temma sanna mōda tehha, ja otis, täis lotust, temma jurest ka ihho toiduse

poolest abbi leida, olgo ka, et, innimeste arwates, sedda warrandust ni wägga pisse olli, kust selle otsata sure rahwa hulga le temma tarwidus saaks kätte murretsetud. — Agga näte, Jummal ees ei ühtegi ei näitse ni pissut ollwad, mis temma ei saaks omma õnnistamisse läbbi paljaks tõsta. Se peäl seisab uff kindlaste ja ütleb julgeste: Jesandal on allati nou walmis, temma usklike heaks kätte jagada sedda, mis neile häddaste tarwis lähhäb. — Kui prohwet Elias kõrbes aino üksi olli ja keigest innimesse abbist mahha jäetud, satis Jummal kaarnaid temma jure, kes temmale leiba piddid toma. Ja kust Israeli lapsed leiba wõtsid seal lagendas kõrbes, mis piddid Jummal kasko möda läbbi kaima? Kus se leib olli tehtud, ehk kust se sai ostetud? Kust said Kanaana pulma rahwas omma parremat jodawat wina? Kus ollid selle kobarad kaswanud? Ma lähhän sedda teile ütlema:

Se leib ja need kobarad ollid puhhas selle korwi sees warjul, keda ussiks nimetasse. — Kui ollate sedda esimest korwi, mis on armastus Jummal sanna wasto, omma maiadesse üllewõtnud, siis pange sedda teist korwi selle esimesse korwa seisma. Wallitsege mollemille sedda kohta ommas perres, kust paistwad allati teie silmi. Kui tarwilisse asja eest rahha teie maias on otsa lõppend, ja ei mitte raiskamisse süläbbi; kui ait on parraja toitmisse tarwis tühjaks sanud: Jummal ellab ikka; temma abbi ei sa mitte otsa egga tühjaks. Tähke agga ellawa ussuga ja tüddimatta sedda ärra, mis teie kohhus on, siis Jummal teeb sedda ärra, mis temma armo-kohhus on. Kui agga Jesusse järrele iggatsete; kui raatsite, kess omma tõ ja ammeti sees, nende nelja tuhhat rahwa wõsil, kolm päwa Jesanda jures seissta ning temma õpetusse sannad usklike süddamega ennestele tall le panna — oh tõeste teie uff saab siis ka immet temmast nähha.

3. Palweteggeminne ja tannoandminne on se kolmas Jummalast õnnistud leiwa-korw, mis ei sa tühaks. „Õnnisteggia wõttis need seitse leiba ja tannas. Selle wagga pallumisse korwega on Issand tarwiliseks õppetuseks meie ele läinud. Kas teiegi tete sel wõil? Kas loete omma iggapäwase leiwa pärrast lapselikko melega palwet Jummalale? Kas tousete hommikul süddamelikkoo palwega üles? Kas tannate Jummalat õhtul kui mahha heidate? Ja mis eest se on, et moistate süddamelikkult Jummalat tannada? Ehk üksnes se eest, mis ma ilma lap sed õnneks ning rõmuks nimm-tawad? Ehk kas oskate ka selle hädda eest tannada, mis Jummalast teie peäle tulleb? — Alga, oh armsad maiapidajad, kas arwate sedda ka tõeks, et, kust ühhest maiast armastus Jummalat sanna wasto, usk, palweteggeminne ja tannoandminne pudub, ei olle immeks panna, et ka teiegi asjus

Jummalat õnnistaminne seäl pudub, ja et, kibbedat toitmisse hädda pärrast, nukra meelt, kaebamist ja wingumist seäl on tunda ja kuulda. Oh kui hopis mõnnusam luggu olleks siis teiega, kui ei ühhelgi teie perredest palwe teggeminne egga tannoandminne nago woõras assi ei olleks! Kas küal ial r. hho ja wagga rõõm teie fattuste peäle woib langeda, kui se ei tulle mitte taewast mahha? Kuidas ial Jummalat õnnistaminne saab teie peäl hingada siis, kui teie sedda õnnistamist nenda miiski ei panne, et ei moista mitte ükskord selle pärrast palluda, ehk, kui ollete sedda segipärrast Jummalat selgest armust kätte sanud, et ei wiitsi mitte selle eest tannada? Alga eks teie ei olle sedda issegi tõeks tunnud, et teie kaded hopis parreminne tööd tewad siis, kui neid enne ollete risti pannud ja palwed Jummalale luggend? Keif mis ettewõttate, lähhab siis wast õiete ja hästi lorda, kui pallute ennestele seks joudo ja kõlbduft

üllewelt. Ning tõeste, wagga palwelugge-
misse läbbi kânate Jummalä õnnistamist
taewast ennesta pole, ja süddamelikko tän-
noandmisse läbbi wallatakse Jummalä ar-
mo ue jouoga teie peäle wälja. Pange
sepärrast ka sedda kolmandamat kormi
sel wiisil omma waike kambri seisma, et
hommiko warra ja õhto hilja silmad seäl
peäl lähhawad.

4. Kui need kolm kormi teie maias
head asjet on sanud, siis teie ei jä ka sest
neljandamast mitte ilma, ja se on: tõte-
gia ussinus. Palweluggeminne ja tõõd-
teggeminne ei sünni ellades mitte teine tei-
sest lahutada. Peate maad harrima ja
ommast kätte tõõst ennast toitma; peate
taewa kutsmist mõda omma ammetit tru-
iste ülespidama; peate naesele, lastele ja
perrele leiba murresema; peate, et se teile
himmo mõda korda lähhaks, käd tihiti ja
täis usko taewa pole ülestõstma ja, Jum-
malat mele tuletades, tõ kallale minnema.

Misuggune tõteggia ussinus ia jummalä
kartiik meel on ühe leima-kormi sarnane,
mis ial mitte tühiaks ei sa. Kui ühe
perre kohhal Adam holega head semet küt-
wab põllo peäle, mis ta holega on wal-
mistanud, senni kui Ewa rohho aias tug-
gewad taimed istutab ja neid parrajaste
kastab; siis helde taewane maiapidajä
sadab siggidust senna korma. Ja olgo
ka, et wahhel monni aasta juhtub, et
wilja warrandus kassinaste teie kätte jäg-
gatakse, siis teie ei lähhä ommeti mitte
kohhe meelt ärraheitma, waid püate weel
surema trudussega tõ ja waewa läbbi om-
ma tarwidust murresema; sest et teate, et
teie ellaminne ei olle mitte paradisis; ja et
se sanna, mis wiimaks seält kuuldi: „Om-
ma palle higgi sees pead sa omma leiba
sõma“ — et se sanna ka teisse putub.
Agga Jummal olgo tännatud, kes sedda-
samma sanna mitte üksnes patto nuht-
lusseks ei olle moistnud, waid et temma

sedda ühtlase hooldamisega patto wasto on kánanud; sest et palle higgi, mis trui tõ kallal mahha langeb, paljo kurjaid mõttid ja pimmedusse teggusid laiale aiab. —
 Deine luggu on parrago Jummal siis, kui mees lahkumisse ja prassimisse lábbi maia warrandust árraraiskab, ja kui holetu ja last naene ei wiitsi mitte, targaste hoida sedda, mis pissut náitab, egga ei oska mitte, perre tõõd targaste toimetada. Seäl maiaš keik asjad lähwad rüppakülle: leiwa, korm on allati tühi. Kui siis Jummal wits weel senna jure tulleb, haigusse ehk mu áppardusse lábbi, siis ühtegi ei joua selle maia langemisse wasto seista. Mart, sakad lapsed sawad kerjamisse peäle wálja sadetud, ja lähwad hulkumisse ja laiskusse lábbi hukka: wanna rahwas sawad laf, fujaks, petjaks ja wargaks. Sepárrast, oh armad, árge olge tuimad selle wasto, mis kolmas ja neljas leiwa, korm teile hüab: „Palluge Jummalat ja tehke tõõd!“

5. Halle meel ja hallastus häd, daliste wasto on mies leiwa, korm, mis peäl Jummalá õnnistaminne rohkesti káib, ja mis otse se párrast ei ellades mitte tüh, jaks ei láhha. Õnnisteggia saab ka selle halledusse polest mõnnusaks õppetuseks. Kui neid nelli tuhhat rahwast kous ollid, ja neil ep olnud ühtegi süa, kutsus Jesus ommad jüngrid ennese jure ja ütles: „Mul on wágga halle meel se rahwa peäle; sest nemmad on kolm páwa minno jures olnud, ja neil ep olle middagi süa. Kui lassen neid koiu miina sömata, siis nõrguwad árra tee peäl“; sest monned neist ollid káugelt tulnud. — Ja teate kú, mis se waeste armastaja omma halleda melega ja omma jummalikko hallastusse lábbi seäl kóhhal korda satis. Oh armsad maia, piddajad, wõtke teiegi üht Laatsarust lah, keste wasto, sest et helde taewane Jsa se on, kes tedda teie ukse pole sadab selle nouga, et isseenneste párrast arro mõttaksite,

kas hallastusse meel teie süddant pehmeks on teinud. — Se agga, kes üht Laatsarust näab, ja ei hallasta ei suggogi temma peäle; se kes lükkab omma ukse peält tedda ärra, kedda olleks piddand hallastussega wasto wõtma, se lükkab ühtlase Jësanda inglit omma ukse peält ärra, kes piditi selle maiale Jummalale õnnistamist toma. — Agga kui kulate halleda süddamega omma armetuma wenna järrele ning kannate temma eest hoolt, ja kui se teie käest sõdetud ja jahhutud waene ärraminnes teile sowib: Maksgo Jummal sedda head, mis ollete minnule teinud: tõeste siis sesamma hea sowiminne saab teile maia õnneks. Sest waestele jäggada, ei te waeseks. Jësand murdis seal kõrbes leiba nelli tuhhat innimestele, ja wata, kui murdis sedda hallastaja melega, siis sai sedda leiba paljaks. Murra ka sinna, mo wõnd, näi jätse wennale omma leiba, siis segi kae wab suremaks. Hallastus on üks leima-

form, mis ellades mitte tühjaks ei lähhä. Kui tahhad leiba sada, siis anna ka leiba.

6. Rahholik meel, mis wähhega leppib, on kues leima form, mis Jummalast õnnistakse, ja mis otse sepärrast ei ilmas mitte tühjaks ei sa. — Jüngerid küsisid Jësanda käest: „Kust woib legi siin kõrbes neid leiwaga täita?“ Kõrsmisse asemel küsis Jësand korral neilt: „Mitto leiba teil on?“ Wastasid: „seitse ja pissut kollokessi; agga mis se ni mitmele on?“ — Ja nenda kui Jësanda jüngerid siin kahhe wähhel ollid, nenda se juhtub ka mitmele teie hulga. Monne käest kulate kül seddasinnast ehk selle sarnast sanna: Minno perre on liig suur, ja sedda, mis tenin omma tõ läbbi, on wägga pissut, et ei joua ni wähhega sedda suurt seltsi toita. — Zeine ütleb: Minno waewa kasso, mis ennemuiste parras olli, lähhäb nattu hawal ikka nappimaks. Lapsed kassawad suremaks, tullutaminne lähhäb sest raske-

mafs, ja leib saab pissemaks. Mis sest wimaks tull b? — Agga Refusse jures ei olnud ühtegi nährha, et olleks kartust täis; kui näggi ümberringi ni otsata suurt rahwa hulga, kes puhhas temma armo peäle lootfid. Kui olli rahholisse melega jüngritte kääst järrele kuland, paljo leiba neil olleks, lotis temma kindla melega selle natukesse jures Jummalala armo-rikkusse peäle, ja käästis wagga julgussega, nago se abbi üllewelt olleks jo temma kää, rahwast mahha istuda. Sedda kindlat lotust Jummalala rikkusse peäle wõtke ennestele heaks õpetusselks, et saaksite sega rahhul ollema, mis se taewane toitja sel korral teie osaks on arwanud. Olge agga wirgud tõtegiad, ja mu pärrast jätke keik selle holeks, kes ka linnud taewa al toidab. Olge ommaga rahhul, siis leib kasvab suremaks. Teie peatoidusse mureid fergitada, ütleb pühha firri: „Jummalala kartus on suur kasso, kui olleme ommaga rahhul.“ — Se kae-

baminne, mis ni tihti on kuulda, et ella minne ikka raskemaks lähhab, ja hädda ning pudo ikka kibb-damaks, se touseb muist ka sest, et wadate ennamiste se peäle, mis teistel on, ja ei mitte se peäle, mis teil endil on. — Maia-issad ja emmad, kui tahhate lia murre eest ennast hoida, siis tallitage sedda ahnust, mis surema peäle kääb, kui sedda on, mis Jummal teie kätte jagganud, ja kandke tännagi omma maiasse sedda leiwa-korwi, kust se meel touseb, wähhEGA leppida. Ja selle kōrwa pange weel sedda wiimist korwi seisma.

7. Hoidmisse kassinus on selle wiimse korwi tähhendus. Need teie hulgast, kelle südda ei sa maial rõõmsaks, kui rahha korjamisse jures, need, kes omma Mammona ees põlwili mahha langewad, ja rahha ennestele jummalaks tõstwad; need sammad kōstwad ehk sel wiisil omma rahha ahnusse ja sitkusse eest, üteldes, et moistlik mees peab korjama ja hoidma selle aiani,

mil ram otsas, ja ei jaksa enam ennesele middagi tenida. Selle murrega wabbandawad ennast, et ei raatsi omma warrandusfest ühtegi pruvida, ei ennese egga nende ommade tarwidusfeks. Kuulge selle wasto, kuida pühha kirri ütleb: „Rahha ahnus on leige kurja asjade juur, mis monnigad on püüdnud, ja usust ärraefinud, ja on isseennast palju walloga läbbipisnud.“ — Agga kui teid maenitsetakse, et ei pea ennast rahha ahnusse sisse mõrkutadama, siis sedda ei sünni mitte sel wiisil ärraarwata, nago olleks ärraraiskamissele mahti antud. Se, kes kirowist jouab leiba sata, ja seitse leiwaga nelli tuhhat innimest söta, se ei arwand sedda segipärrast mitte tühjaks asjaks, neid leiwarasofekssi, mis neist üllejänud, lasta kofko korjata ning hoida, et ei ühtegi sest, kus Jummalä õnnistamine on üllelänud, hukka ei lähhaks, ja et weel teisi ka sünniks sega rõmuetada. Hoidmisse kassinus ja warropiddamine,

mis sitkusse ja raiskusse wahhel otse kessel seisab, satab innimesi jouo pole, ja toob ka waeste urfikusse ühhe leiwakorwi, mis pohjani ei lähhä tühjaks, waid kus suggu itka järrele jääb, ja kellest kül koggone weel teise waesele sünnib jäggada.

Mäte, needsammad on need seitse leiwakorwi, mis iggal mail kassolisised ja tarwilisised on.

II.

Mis teeb, et iggas seisusses woib rahhul ja rõmus olla?

Sitto Rum, üks murrelik ja auwäärt küllamees, rakis korral omma nabrega, Kottart Täht nimmi, ja ütles: „On jo nüüd monned head aastad et ollen sind tähhele pannud sinno ellamisse wiisidega

Olen mõnda ülesleidnud, mis sinno jures teist wiisi on nähha, kui mitto teiste jures. Se agga, mis keige ennamiste imneks pannen, ja mis kül au-waart asjaks arwan, se on se, et leian sind ühtepuhko rahhollisfes ja lahkes näus, ja et ei olle muud, kui löbbusad sannad sinno suust kuulda. Eks tubliste tean, kui mitmesuggune hädda ja rist sinno maiasse on putund; kui mitto raske haigus ja kibbe surm seäl teine teise järrele on juhtund, ja liati se tunnamulne tullekahjo, mis sind paljaks teggi. Ja segipärrast ikka se sinno ühhetassane rahhonaaggo, heal ni hästi kui kurjal päwal. Ütle mulle, kuidas se ial sinnul woimalik on?"

Kottart lähhitas suga ja wastas: "Ei olle seks suurt pitka sanna tarwis. Wata, ma arwan ennast isse ja omma ello ühhe põl-loriista sarnatseks." — Selle sanna pärrast teine watis üksi filmi teise peäle, et ei sanud arro sest, mis ta rälis. Kottart wõt-

tis kätte ja ütles: „Kui rist ja wallo minno peäle tungib, siis arwan ennast sahhaks ja äfleks, kelle ammet on, maad lõhkeda ja silledaks tehha, et seemne-irwa juurt wõttaks ja umbrohto saaks lämmatud. Menda otsin willetsusse aial neid lõhki-matta ja harrimatta kohaid omma süd-dame seest üles, ja sedda umbrohto, mis pattused himmud minno sisse on istutanud. Katsun ja püan, Jummal armust neist jäggo sada, et se iggawesse ello willi saaks pissut hawalt tuggewaminne kaswama min-no sees. — Teine ford jälle pannen neid ahhastusse asjo, mis mulle juhtuwad, ühhe raske mürristamise sarnatseks, mis musta ja ahwardamise näo al minno Pea ülle touseb. Tulletan siis ennese mele, et mürristamisega ennamiste hea wiim male saab, mis läbbi taimed omma Pea otsa taewa pole ülestõstwad, nago nemmadgi tahhaksid lojat tännada selle jahhutamisseeest, mis taewast neile tuli. Menda mõt-

len igga kiusatusse jures, mis minno peäle langeb: egga se ei seisa mitte allati paigas, waid lähhab omma seätud teed eddasi, nenda kui pilwed. Ja kui se wast selja tagga on, siis päikenne hakkab jälle paistma. — Wata, wennike, sel wiisil pannen isse ennast tähhele keige selle jures, mis siin elloaeges minnule juhtub; ja sel wiisil arwan ka sedda ärra, mis heal ehk kurjal päwal minno ossaks saab. Ja et isseärranes raske päwal meel ei lähha nukraks, seks pean sedda pühha kirja sanna allati meles: „Ma nomin ja farristan neid, kedda ma armastan.“

III.

Ellaw mõtte Jeesusse peäle waigistab wiha: waeno süddames.

Uks küllamees olli ühhe teise käest kibbe-

daste pahhandatud sanud. Eest hakkas tul-
line wiha temma süddame seest tõusma, ja
wõttis kätte, omma ligateggiale kurja kurjaga
maksta. Selle tee peäl, mis temmal seks
ees olli, pidi ühhest kiskrikust möda tulles.
Näggi ukseid lahti ollewad, ja ei teadnud,
mis se olli, mis tedda nago wäggise senna
sisse ja nende kolme kuio pol: tombas, mis
seäl raiastikkult rippusid, ja sel aial weel
nägguksamaks ollid läinud sest, et päikenne
selgeste peäle paistis. Esimenne kuio
näitis Jeesusse peäle siis kui, tedda pilka-
misseks, purpuri mantli temma ümber, ja
froni kibbowitsust temma pähhä pandi.
Selle kuio alla olli kirjotud: „Temma ei
sõimand wasto, kui tedda sõimati.“ Teise
kuio peäl Jeesust nähti siis, mil need ülle-
annetumad kosto sullased tedda armetumal
wiisil peksid. Allakirri olli: „Temma ei
ahwardand, kui temma kannatas.“ Kol-
mas olli, kui Jeesust risti lödi. All seisis:
„Jessa, anna neile andeks!“ — Kui mees,

felle südda olli wihha waeno täis olnud, neid kolm kuis ikka ueste olli waatnud, heitis temma põlwili mahha, palwe sanno ärdaste luggemas. Tõusis siis kergitud süddamega üles ja astus firriko ulfesi wälja. Seal tuli üks poisike temma wasto, kes kibbedaste nuttis; ja se olli selle mehhe poeg, kes sedda teist wallusal wisil olli pahhandanud. Poisike tõttis selle wasto, kes seält firrikust wälja astus, ja ütles süggawa äggamisse al: „Minno wanna tadikenne on äkkitselt surmani haigeks saanud. Käskis sind palluda, kermeste omma jure tulla.“ — Teine joudis nore mehhe sammo, ja sai peagi senna. Haige tõstis Pead üles, pallus kät teisele ja ütles maddala healega: „Anna andeks sedda suurt süüd, mis minnul sinno wasto on.“ Teine kostis: „Jesús on sedda wihha kaotanud, mis mul süddames olli sinno wasto. Ei ma tea ühtegi ennam sest süüst, mis pärrast sa andeks pallud minno käest.“ —

Haigel jooksid filmapisarad temma kähwatud pallet möda, ja mollemad lahusid süddamelikko armastussega teine teisest. Teine kallask omma perre pole, teine omma iggawesse isäma pole.

IV.

Ewangeliummi joud.

Kaks Arabia-ma meest, Hamid ja Enof nimmi, ollid ello aeges tullises wihhas issekeskis olnud, ja teine teisele ni paljo melehaigust ja kahjo teinud, kui ial neil woimalik olli olnud. Igga ue päwaga kaswis nende waen tiggendamaks. — Enofil olli pärris-sullane, Silas nimmi. Se olli Jesanda jünger, kes Ewangeliummit möda omma ello aias, ja tru olli teiges asjus, nenda et temma isfand tedda auustas ja armastas, ning teige omma warra

ülle tedda panni maiapidajaks. Sila parrast
 õnnistas suur Jummal Enoki maia, ja lastis
 keif head nou seäl hästi korda minna. Sest ai-
 asid mõllemad mehed tihti maggusat jutto, ja
 Jummal andis Sila sannadele sedda joundo, et
 Enof wimaks usklikuks sai, ja Jõsanda nimme
 peäle ennast lastis ristida. Sest aiast Enof sai
 ueks innimeseks: ei räkind mitte ühtainust wal-
 jo sanna ennam Hamidi wasto, olgo kül, et
 Hamid tedda nüüd weel libbedaminne taggaki-
 sas ja temmale keitsuggust wallo ning waimo
 rõhhumist satis. Nenda tingis temma kurje
 innimesi, kes ühhel õsel Enofi rohhoaeda pidid
 laggedaks teggema ja purruks lõma neid wilja-
 puid, mis Enofil sureks rõmuks olid olnud.
 Enofi sõbrad astusid temma ette ja ütlesid:
 „Kui jättad sedda ilma kättemaksmata, siis
 teine tigge loom saab weel kurjemat sinno wasto
 katsta.“ — Enof wastas ja ütles: „Se pahha
 rõ on õ aial tehtud, ei ükski ei olle näinud, kelle
 läbbi. Seeb se on, et teine lähhab sedda tag-
 gasti aiama, kui temma peäle süüd lükkatakse.
 Minnule se on üks kannatusse õppetus. Eks se-
 samma kurri waim, mis temma peäl käib, min-
 nogi sees wannaste ei olnud. Jõsanda Ewange-

liumini jound on wast sedda wihtawaeno meest
 minno seest kantanud.“ — Peagi parrast sedda
 aega tõid Enofi sõbrad kaks neist kurjateggiatsest,
 sedda Hamid olli palganud selle arrahawwita-
 misse tõle, ja sõbrad ütlesid: „Needsammad ülle-
 annetumad on selle Hamidi kurjust illesannud.
 Nüüd ei kela sind ühtegi ennam kurja kurjaga
 maksma.“ — Agga Enof wastas: „Ei mitte,
 sest et ollen sedda jo korral temmale andeks an-
 nud, olgo kül, et tahhaksin neid illusaids wiljapuid
 koggone tagganutta, ehk kalli hinnaga taggasi
 osta. Eks ei olaud õnna isä au-mällestusseks?“
 — Aasta aegus tulloke nelas Hamidi honed, ja
 teggi tedda paljaks. Enof olli kül omma perrega
 appi tõtnud; agga se jäi keigest ilma. Astus siis
 Hamidi ette ja ütles: „Kauta wahhest omma
 wihta minno wasto: wallitsego teps rahho sinno
 ja minno wahhel. Tulle ja ella omma naese ja
 lastega minno maias. Se mis minnul on,
 sedda jaggame nago lihhased wennad isefeksis
 poleks.“ — Hamid seisis tüf aega kui sammast
 teise ees, tahtis omma hirmsa silmaterraga tem-
 mast läbbi pista, põris järsko temmale selga ja kis-
 sendas: „Taggane sadan! eks se tullekahjo ei
 olle sinno pörgo rõ?“ — Se peäle ütlesid Enofi

sõbrad temmale: „Mis sa nüüd veel lähhad selle wiimse tiggedale teggema?“ — Mul jääb sedda veel järrele, ütles teine, et saan selle willetsa hinge eest Jummalat palluda ja sallaja sedda wiuhameest temma naese ja lastega toita.

Sedda Jõsanda jünger teggi truiste senni kui Hamid olli surinud; siis ta sai arwalikkult selle teise lesse ja waeste laste toitjaks. Sõbrad küs: sitellesid issekeskis ja ütlesid: „Kuidas saab inni: menne ial seddasuggust omma waenlassele tehha?“ — Se olli neile arwamatta, sest et nemmad ei tunnud veel mitte sedda joudo, mis Jõsanda Ewangelium omma jüngritele sadab.

Ollewiste kirriko errila: mânia,
 Joh. Hug. Hagen,
 annab teada, et temma jures on al:
 lamal nimmetud, Ma-keles trükkitud
 Modi: Ramatud sada:

Õppetud, kuida notidest tulles laulo wiisid
 ülleswõtta, maksab 15 fopp. hõbb.
 268 laulo wiisi, Eesti-Ma. Rahwa laulo-
 ramato kõrwa, ühhe täielisse Ma- ning
 Saksa-kele juhatajaga.

Nis nelja heäle wiisi-ramat, mis sees 368
 laulo wiisi, ni hästi flaweri ning erri-
 latte peäl mängida, kui ka nelja heäle
 peäl laulda, ühhe täielisse Ma- ja Sak-
 sa-kele juhatajaga.

Lühikesed mängi tükkid, muist laulude
 hakkul ning lõppul, ja muist ühhe heäle-
 monnust (toonaartist) teise mängida.

Nelja ning kolme heälsid arruldassed lau-
 lud, keige suurte pühade aiaks läbbi
 aasta; peäle sedda, laulud furno mat-

misses, laulatamisses, ristmisses, ue
firriko ehk firriko-aia pühhitsemisses, ja
teised selle sarnatsed.

Õppetus, mis järrel heäled nende seadust
mõda woib folkko-ärsutada, kui nemmad
mångides ehk lauldes mõnnufaste pea-
wad ühte hellisema; ja mis järrel ka
se, kel himmo on, isse woib lühikesed
eest, ning järrel-mångi tükkid wäljamõt-
telda, üheskirjutada ja mångida.